

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΝ ΟΔΩ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ, ΑΡ. 27

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΕΤΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1ῆς Ἰανουαρίου ἕως τῆς 31ῆς Ἰουλίου
Ἐν τῷ ὅσῳ, δρ. 8. Ἐν τῷ ἔξῳ, γρ. χρ 8.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τὸν Γουλιέλμον Γλάδστωναν. — † Εἰς τὸν μέγαν γέροντα, ὑπὸ
Μ. Γ. Γαλανοῦ. — Ὁ θρησκεία, ὑπὸ Παναγιώτου Νεκταρίου. — Ἡ
προτευχή, ὑπὸ Τιμοῦ. Ἀναστασίου. — Ἀδελφότητα προσεγγισθεῖς,
ὑπὸ Δ. Παπαδοπούλου. — Ὁμοθυμητικὴ κίνησις ἐν τῷ Νομῷ
Ἀχαΐας, ὑπὸ Πολυκ. Γ. Συνοδίνου. — Ποικίλα. — Οἱ δι-
δάσκοντες εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς «Ἀναπλάσεως» κατὰ τὴν προ-
σεχῇ ἐβδομάδι. — Κυριακὴν Ἀποστολικὴν καὶ Εὐαγγελικὴν ἀνά-
γνωσμα, ὑπὸ Κ. Δ. Διαληγοῦ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΝ ΓΛΑΔΣΤΩΝΑ

Πρὸς τὸν Γουλιέλμον Γλάδστωναν, ὅτε ἤσθηναι ἔτι,
ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀπέστειλε τὸ ἑξῆς τη-
λεγράφημα κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου του.

Ἐξοχωτάτῳ Γλάδστωρι,

Ἑλλήνων Σύλλογος «Ἀναπλάσεως» ἀγαπῶν σε
ποθήσαντα τὴν πρόδον τῶν ἐν Ἀνατολῇ Χριστιανῶν
καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν Ἑκκλησιῶν εὐχεταί σοι νὰ ἴδῃς
τοῦ πόθου σου τὴν πληρωσιν, ὡς ἄλλος Συμεών, καὶ
νὰ εὖρης ἔλεος παρὰ Κυρίου.

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Σκαλτσούνης

Ἐπὶ δὲ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου Γέροντος πάντα τὰ
μέλη τῆς «Ἀναπλάσεως» καλοῦνται τῇ 21 Μαΐου ἐν
τῇ πρώτῃ λαϊκῇ Σχολῇ, παρὰ τὴν ἱερὰν Σύνοδον, ἔπου
ὁ ἐκ τῶν Συμβούλων τοῦ Συλλόγου κ. Παῦλος Καρο-
λίδης, καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπι-
στημίῳ, ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ ἸΘ' αἰῶνος,
θὰ ἐμιλήσῃ περὶ Γλάδστωνος ὡς χριστιανοῦ.

Ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ κ. Μ. Γαλανός, πε-
ριοδεύων διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ἐν ταῖς ἐπαρ-
χίαις, ἀπέστειλεν ἡμῖν τὸ κατωτέρω ἄρθρον περὶ τοῦ

μεγάλου ἀνδρός, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐνθουσιώδη ὕμνον πρὸς
αὐτόν, μετὰ χάριτος θὰ ἀναγνωσθῇ παρὰ τῶν πάνταρχου
μελῶν τοῦ Συλλόγου τῶν ἀγαπώντων τὸν ἀγαθὸν καὶ
εὐσεβεῖ ἄνδρα, τὸν ἀγαπήσαντα τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ὑπὲρ
τῆς μνήμης οὕτινος ἐλάχιστον φόρον εὐγνωμοσύνης ἀ-
ποδίδωσι τὸ Σωματεῖον καὶ τὸ Περιοδικόν τῆς «Ἀνα-
πλάσεως».

+ Εἰς τὸν μέγαν γέροντα

Ἐδυσσεῦ. Ἀλλ' ὅποια αἴγλη καὶ ἐν τῇ δύσει σου! Οὐδὲ
εἰς τὸ μεσουράνημά σου ἔεν σὲ κατηύρασε τόσον φῶς.

Εἶδον τὴν ἐνδοξὴν κοιλίαν τῆς Ἥλιδος, ἔνθα μυριάδες
ἐπευφύμουν τοὺς θριάμβους τῶν Ὀλυμπιονικῶν. Ἀλλὰ σὺ
τούτων ἀνώτερος, Ὀλυμπίαν σου εἶχες ὀλόκληρον τὸν κί-
σμον καὶ ἔτι πλέον τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις τῶν οὐρανῶν.
Ἐκαστον βῆμά σου ἐσημεῖον καὶ μίαν νίκην· ἐνῷ δ' ἑκατομ-
μύρια σὲ ἐπευφύμουν ἀπὸ πάντων τῆς γῆς τῶν πελάτων, μυ-
ριάδες ἀγγέλων, τὸν ἀδελφόν των γεραίρουσαι, ἐψάλλον εὐ-
φρόσυναι καὶ ἀγαλλισαί ἐπὶ σοί.

Ἐὰν ὕμνος ἀνθρώπινος ἔφθανεν εἰς ἔπαινον τῆς δόξης σου,
ὁ Πίνδαρος ὕψιστην εὐτυχίαν τοῦ θὰ θεώρει τὸ νὰ ἀνίστατο
ἀπὸ τοῦ τάφου του, ὅπως, παρὰ τὰς ὄχθας ἐρχόμενος τοῦ
Ταμείσεως, ἀρμόσῃ πρὸς τὴν λύραν του τὸν ὕμνον τὸν σόν.
Ἀλλὰ φοβούμαι, ὅτι πρὸ τοῦ φερέτρου σου θὰ ἔθρουν ἀμη-
χανῶν αὐτήν.

Οἱ Ἀγγελοὶ εὐρίσκουν ὕμνωνδός. Καὶ οἱ Διαγόροι. Καὶ
οἱ Καλλιόνακτες. Καὶ οἱ Ἀλέξανδροι. Καὶ οἱ Σαηπίωνες.
Καὶ οἱ Μάγνοι-Κήρολοι. Καὶ οἱ Ναπολέοντες. Ἀλλ' εἰς σὲ
ὕμνον ἐπὶ ἄξιον ἀποτελεῖ τὸ ὄνομά σου. Τοῦτο εἶνε ἡ μόνη
ἀρμόζουσα εἰς τὸν κράτιστον ἐκ τῶν υἱῶν τῆς Ἀλβιόνας ὡδή.

Λέγουσι δτι προεβίβασον εἰς ἱερέα, ὅτι δὲ, ζηλότυπος πρὸς
τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, σὲ διημφισθῆτης καὶ σὲ ἀφάρμακον ἢ
πολιτικῇ. Ἀλλ' ὁ πρῶτος ἔρωσ δὲν ἐληγεμένη, καὶ τὸ πνεῦμα
καὶ ἡ καρδία σου εἰκάζοντο πάντοτε ὑπὸ τοῦ ναοῦ. Ἡ Βί-

βλος υπήρξεν ἡ κατεπύκνωση τῶν βήματά σου. Τὴν εἰσοδὸν σου εἰς ἐκάστην ἡμέραν ἐτέλεις ἐκκλησιαζόμενος. Ὅτε ἀνεγίνωσκας τὸν Ἀπόστολον, ἦτο πλεύτερον εὐχαριστημένος, παρ' ὅτε φίλοι καὶ ἀντίπαλοι σὲ ἐπυρρήμουν εἰς τοὺς καλλίστους τῶν ῥητορικῶν θριόμβων σου.

Καὶ οὕτω ἡ πολιτικὴ δὲν ἴσχυσε νὰ σὲ μολύνῃ. Ἡ ψυχὴ σου παρέμεινε ἀσπίλος ὅπου ἄλλοι κατέμαστοι γίνονται βερβήλου. Πιστὸς ἐν τῷ θρησκευθῆναι, ἐν τῷ πολιτευθῆναι ἱερεὺς ἀνεδείχθης. Καὶ ἂν ὁ ἄρβων σὲ ἔχαπεν, ἀλλὰ τὸ κοινοβουλευτικὸν βῆμα τῆς πατρίδος σου μετίτρεπεν ἡ παρουσία σου εἰς ἄρβωνα ἀπαράμιλλον καὶ ὑπερέχον σερπέν.

Ἄλλοι ὅς θανατίζουσιν ἐν σοὶ τὸν μέγαν ῥήτορα, τὸν μέγαν οἰκονομολόγον, τὸν μέγαν φιλόλογον, τὸν μέγαν θεολόγον, τὸν μέγαν πολιτευτὴν. Εἰς ἓνα ταπεινὸν τῆς «Ἀναπλάσεως» στρατιωτικῇ ἐπίτρεψον νὰ χαίρειται εὐλαβῶς ἐν σοὶ τὸν **μέγαν Χριστιανόν**.

Ἐκ τοῦ ὅτι τοιοῦτος ἐξέλαμψας ἀπέρευσαν πάντα τὰ λοιπὰ, ὡς ῥύακες ἀπὸ πηγῆς. Σὺ δὲν ἐχώριζες τὸ μέγα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ μὴν ἔστιναι σου λέγομεν ἐκείνην ἐσώραιο, ἥτις ἐκπηγάει ἀπὸ τοῦ εἰπόντος, «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς».

Καὶ ἄλλοι εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα μεγάλοι ἐκλήθησαν, καὶ ταυτονοκῶν τι δόσος φιλοξενεῖ εἰσέτι ἓνα ἐξ αὐτῶν. Τὸ γνωρίζω ὅτι καὶ αἱ τίγρεις, ἂν ἔγραφον, ὁ ἀνεκλήρουτον μεγάλην μίαν μεταξὺ τῶν, τὴν μᾶλλον ἀγρίαν καὶ μᾶλλον πονηράν. Ἀλλὰ τοιοῦτο μεγαλεῖον θὰ ἦτο κηλὶς εἰς τὴν ἀγνότητα τὴν ἰδικήν σου. Σὺ οὐδέποτε θὰ ἐστέργες νὰ κηρυχθῇς μέγας γινόμενος φοβερός. Τὸν δὲ πρὸς σὲ θαυμασμὸν καθίστα ἀπαράμιλλον ἡ ἀγάπη, ἥτις ὠράισεν αὐτόν.

Ὡς οἰκονομολόγος, ὡς ῥήτωρ, ὡς δοκίμω, ὑπῆρξας διάκονος καὶ εὐαγγελιστῆς. Ἐκατομμύρια συμπολιτῶν σου σοὶ ὀφείλουσι τὸν ἄρτον καὶ τὴν ἄνοιαν τῶν. Ἡ δὲ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἰσότης, ὁ ἔλεος, ἡ φιλοanthropia, δὲν εὔρον σοὺ εὐχλωτότερον συνήγορον καὶ εὐσυνειδητότερον πρόμαχον καὶ φρουρόν.

Τὸ τερατώδες δόγμα, ὅτι ἡ πολιτικὴ δὲν ἔχει συνειδήσιν καὶ καρδίαν, ὅχι μόνον δὲν ἠθεράπευσε, ἀλλὰ καὶ ἐδεδιόχετο σὺ. Μετ' ἐνιαυτοῦ προσωπικότητα δὲν ἐφαντάσθης ποτέ ὅτι δύναται τις νὰ παραμάλῃ ἄνθρωπος, ἐνθ' κατέστη θεοστυγὴς ὡς πολιτικός. Καὶ πιστεύων εἰς κρίσιν μέλλουσαν, προσεπάθησας νὰ ἔχῃς παρηγορίαν κατ' αὐτὴν ὅχι μόνον ὡς ἰδιώτης, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνὴρ ἐπὶ ἔτη μακρότατα πολιτευθείς καὶ κυβερνήσας.

Υπῆρξας ἡ ἐλπίς τῶν ἀσθενῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόμος τῶν ἀνόμων. Ἐπισκεύας πλήρης καὶ ἐλέους πρὸς τοὺς μικροὺς, ἀμελιτικός καὶ ἀσυνθηκολόγητος πρὸς τὴν ὦμην καὶ ἀλαζονία βίαν. Εὐαγγελιστὴς ἦμα καὶ προφήτης. Παρηγορία ἀλλὰ καὶ ἀπειλή. Ἰρις ἀλλὰ καὶ καταιγίς. Αὔρα ἀλλὰ καὶ σεισμὸς. Πατὴρ ἀλλὰ καὶ δικαστής. Ἐλαίαν φέρων ἀλλὰ καὶ κεραυνὸς ἀπολύων. Φωνὴ ζωῆς καὶ ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ κραυγὴ κρημνισμού καὶ κατερείπωσης, ἐν τῇ δυνάμει ἐκείνου, ὅστις ἐνῆργει διὰ τῶν σαλπύγγων Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Υπὸ τίνα ἔποψιν καὶ δημιουργὸς ἀνεδείχθης, *μεγάλῃ γάρῃ*. Ἡ γραφὴ σου ἐδημιουργεῖ δρια πολιτικά, καὶ ἥρκει νὰ εἴπῃς, *διὰ τὰ γένη*. Διὰ νὰ ἔχῃς ἀρχήν, ἐν ἐχρειάζετο νὰ

εἴσαι ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Τὸ ἐγὼ σου ἦτο ἀρχὴ καθ' αὐτό. Ἡ δὲ δύναμις σου ἀπέρεεν ἐκ τῆς ἀγαθότητός σου. Ἡ φωνὴ σου ὑπὲρ ἑκατομμύρια λογῶν καὶ μυριάδας τηλεθῶν. Ἀγγίλος δὲ σὺ, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος, εἰς τὰς φιλοanthropous ἐπικλήσεις σου καὶ τὰς αὐστηρὰς ἐπιτιμήσεις σου, στρατιώτας καὶ ἀκολούθους εὐρισκας μεταξὺ θύων τῶν ἐθνῶν, καὶ οὕτω προσδίδων εἰς τὸ δίκαιον παγκόσμιον κύρος, τὸ ἐπιβάλλεις καὶ εἰς ἐκείνους, οἵτινες συνέπνιγον καὶ ἐμυκτήριζον αὐτό.

Χριστιανὸς ποθὼν νὰ ἔλθῃ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός ἡ βασιλεία, καθὼς ἐν οὐρανῷ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὸν ἐαυτὸν σου ἀφείρσας, ὅσον ἡδυνήθης εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἰδεώδους τούτου. Τὰ βουλευμάτά σου ἐνεπνέοντο *ἀνωθεν*. Καὶ τὸ ἄνομον θέλημα τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς ἐξήγειρε τὴν εὐγενὴ καὶ σφοδρὰν ὀργὴν τῆς μεγάλης ψυχῆς σου, ὅτε ἡ συνειδήσις σου σοὶ τὸ κατήγγελλεν ὡς ἐναντίον πρὸς τὸ θέλημα ἐκείνου, ὃν ἀνεγνώριζες πατέρα πάντων καὶ βασιλέα ἔμα υπέρτατον.

Νῆος ἄνθρωπος διὰ Χριστοῦ, ἐξέλαμψας δι' αὐτοῦ καὶ *νέος πολιτευτής*. Ὁ *ἀρισμός* ἀπὸ τοῦ κατ' ἰδίαν βίου *ἐκπέξετάθη καὶ εἰς τὸν δημόσιον*. Πιστὸς ὑπήκοος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ σου, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ στέρξῃς τὸ νὰ γείνης ἀντάρτης καὶ πολέμιός του ἐπὶ τῆς πολιτικῆς κονίστρας. Βδελυσόμενος δὲ τὰς πεπατημένας τρίβους διπλωματίας παράφρονος καὶ κακοῦβου, τὰ δόγματα τῆς ἡθικῆς ἀνεκέρυξας κρατοῦντα καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ.

Καὶ ἐν τούτῳ ἀνεδείχθης ὁ *πρῶτος χριστιανὸς πολιτευτής*. Πρὸς τὴν πολιτικὴν τοῦ *παλαιοῦ ἀνθρώπου* ἀντέταξας τὴν τοῦ *νέου* τὴν *ἀναγεννημένην*. Πολιτικὴν κολυμβήθρας καὶ φωτός καὶ χάριτος καὶ ἡμερώσεως καὶ δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας.

Τὴν ἀρχὴν ἐνήσκησας, ὡς ὁ Παῦλος τὴν ἠβελαν, *ἐπηρεῖται τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τρέμον* τῶν *κακοποιῶν*. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπείρας ταύτης νέαν ἐδημιούργησας ἐν τῇ πολιτικῇ περίεον. Ἀπὸ σοῦ χρονολογεῖται νέον πνεῦμα, νέα ὁδός, νέα ζωὴ.

Ὡς ὁ ἴδιος ἔλεγες, εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ χάριν ὠφείλας ὅ,τι ἦσο. Ἀλλὰ καὶ σὺ εἰς τὴν πίστιν ταύτην ἀπέδωκας τὴν ὀφειλὴν. Τὸ ὄνομά σου κατέστη περιφανὴς ἀπὸδείξεις τῆς ἀληθείας τῆς, τῆς χάριτός τῆς, τῆς ἡθικῆς τῆς δυνάμεως καὶ ζωῆς. Ἡ ἀσύγκριτος ὑπεροχὴ σου ἐμαρτύρησε τὴν τελειότητα καὶ τὴν θείαν αὐτῆς προέλευσιν. Πίστις, ἥτις ὡς ἀποκάλυψις ὑπὸ σοῦ πρεσβευομένη, ἐδημιούργησε γεγονός, ὅσον ἡ ἰδικὴ σου ἀρετὴ καὶ ὁ βίος ὁ σὸς, δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε καὶ αὕτη γεγονὸς ὑπερφυὲς καὶ θεῖον. Ἐν σοὶ ἐνυπάρχει δλόκληρος ἀπολογητικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ πλέον εὐχλωττος καὶ ἡ πλέον πειστικὴ. Ἀπολογητικὴ ἐν *προσώπῳ*, ἐν *βίῳ*, καὶ διὰ τοῦτο εἴπερ τις καὶ ἄλλη ἰσχυρά. Ὁ ἀσεβὴς φημύνηται ἐνώπιόν σου, διότι μόνον ἡ πίστις καὶ ἡ χάρις σὲ ἐξήγει.

Καὶ ἡ χάρις αὕτη ἐστεφάνωσεν ἐξαισίως καὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐπὶ γῆς ἐνδόξου παρουσίας σου. Δὲν ἐφυχορράγησας, ἀλλ' ἀπέπτῃς. Οὐδεμία μεμφιμορία καὶ ἀημονία· οὐδεὶς στόνος· οὐδεμία κραυγὴ. Τὸ πνεῦμά σου διε-

τηρήθῃ φωτεινόν, καὶ ἡ γαλήνη σου ἀδιατάρακτος. Δὲν ἐφείρετο εἰς θάνατον· ἀλλὰ προτομίζετο εἰς ἀποθνήσκον. Ἡ αἰώνιος ζωὴ διὰ σὲ δὲν ἦτο ἐλπίς πλέον, ἀλλὰ πίστις βεβαία, σταθερά, ἀκράδαντος. Δὲν τὴν ἐφαντάζετο, τὴν ἔβλεπες. Καὶ ἐν τὴν προσηθάνεσο τὴν ἐψηλάφεις. Ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου εἶχεν ἔρει δι' ἐσὲ τὸ παραπέτασμα τῆς αἰωνιότητος. Καὶ ἐπὶ τῆς κλήνης σου οὐράνιον σὲ ἐφαίδρυνε μετὰ δαμα ἐν τῷ βλέπειν διανοιγομένην πρὸς σὲ τὴν ἀγκάλην τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός.

Ἐν τῷ βίῳ σου μέγας ἐν τῷ θανάτῳ σου ὑπερνήξ. Κλεισας τὰ ὦτά σου εἰς τοὺς βορβόρους τοῦ κόσμου, τὰ εἶδες ἀνοικτὰ μόνον πρὸς τὰς ἀρμονίας τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐν τῷ σώματος ἡ ζωὴ ἐσθένυντο, εἰς τὸ πνεῦμα ἐξέλαμπεν ἀολιμῆτον τὸ θεῖον πῦρ.

Σεβόμενός σε ὁ θάνατος βραχὺς ἐπὶ σὲ ἐχώρει, οἶσνε! Θωπεύων σε καὶ διὰ μαχαίρας τινὸς πρὸς τὴν αἰωνιότητα μεθίστων σε. Καὶ σὺ κατοπτριζόμενος εἰς τὴν δόξαν τῶν οὐρανῶν, ἥτις μετ' οὐ πολὺ θὰ σὲ ἡρβμει μετὰ τῶν καυχημάτων τοῦ βασιλείου τῆς, εὐλαβῆς ἀλλὰ καὶ ἐνθους, ἐνθ' ἡ γῆ ὑπεξέφηνεν ὑπὸ τοὺς πόδας σου, προσήγετο πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα καὶ ἐφώνει τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν πνευμάτων ἔσχα· **«Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι»**.

Οὕτως ἀπὸ τοῦ κόσμου αὐτοῦ ἀπέπηξ ὅχι ἐν φόβῳ, ἀλλ' ἐν παρηγοίᾳ, ὅχι ἐν ἄγωνίᾳ, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ, καὶ αἰτελευταῖαί σου λείξεις ἦσαν ἦμος καὶ *θέποις* πρὸς ἐκείνον, εἰς τὸν αἰώνιον οἶκον τοῦ ὁποίου νὰ εἰσελθῇς ἔμελλες ἐν πάσῃ δόξῃ καὶ τιμῇ.

Τολμηρὸν εἶνε, **Γουλιέλμῃ Γ' ἡδύστων**, νὰ διερευνῇ τις τὰ μυστήρια τῆς Κρίσεως τῆς Μεγάλης. Ἀλλ' ἐὰν ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάσῃ τις, δὲν θὰ ἡσυχάζει πιθανῶς προλέγων ὅτι κατ' αὐτὴν σὲ θὰ στήσῃ ὁ Κύριος, ἵνα κρίνῃς ὅλους τοὺς διπλωμάτας καὶ τοὺς συγχρόνους σου πολιτευτὰς τῆς γῆς.

Ψυχὴ μεγάλη, ὅχι τοῦ μεγαλειτέρου Ἀγγλου, ἀλλὰ τοῦ μεγίστου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν! Ἐδύσας ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου· ἀλλ' ὅποια αἴγλη καὶ ἐν τῇ δύσει σου! Οὐδὲ εἰς τὸ μεσουράνημά σου δὲν σὲ κατήνγησε τόσον φῶς.

Μιχ. Γ. Γαλανός

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἐν θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀμφότερα δὲ ταῦτά εἰσιν οὐσιώδη αὐτοῦ χαρακτηριστικά καὶ ἀρεταὶ αὐτῷ ἐμφυτοί. Αἱ ἀρεταὶ αὗται μαρτυροῦνται ἐκ τοῦ καθόλου ἐπὶ γῆς βίου αὐτοῦ. Ἡ κοινωνικότης δεικνύεται ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς τὴν συντήρησιν, ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν αὐτοῦ, ἡ δὲ θρησκευτικότης ἐστὶ παρακολούθημα τῆς λογικότητος καὶ αὐτεξουσιότητος αὐτοῦ. Ἄνευ κοινωνίας καὶ θρησκείας ὁ ἄνθρωπος θὰ ἡδυνάτει νὰ συντηρηθῇ, νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ νὰ προαχθῇ. Ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ προαγωγὴ αὐτοῦ ὀφείλονται εἰς τὰς ἐξόχους ταύτας ἀρετάς αὐτοῦ. Ἡ μὲν κοινωνία ἐγένετο θεματοφύλαξ τῶν ἡθικῶν καὶ ἠλικῶν αὐτοῦ, δυνάμει, ἡ δὲ θρησκεία ὁ ἡθικὸς φρουρὸς τῶν θησαυρισθέντων αὐτῷ ἀγαθῶν. Τὴ δύναται ἄλλοιῶς πλεόντερον τῆς κοινωνίας,

νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν συντήρησιν, ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου; Τὴ δὲ δύναται νὰ διεγερθῇ ἐπιστηθεϊότερον τῆς θρησκείας πρὸς συγκράτησιν τῆς ἀκεραιότητος τῆς κοινωνίας ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτῆς; Ἡ μὲν κοινωνία συντηρεῖ, ἀναπτύσσει καὶ προάγει τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ δὲ θρησκεία συγκρατεῖ καὶ περιφρουρεῖ αὐτήν. Ἡ ἀρετὴ αὕτη τῆς θρησκείας μαρτυρεῖ τὴν ἀπόλυτον ἀναγκαιότητα τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς· διότι, ἀρετὴ ὁ ἄνθρωπος εἶνε φύσει κοινωνικός, ἡ δὲ κοινωνία διασπάζεται καὶ ἀποσυντίθεται ἄνευ ἡθικῶν ἀρχῶν, ἀναγκαιῶς ἐπεταί ὅτι πλασθεὶς ὁ ἄνθρωπος κοινωνικός, ἐπλάσθη καὶ θρησκευτικός. Ὅθεν ἀνάγκη τῇ κοινωνίᾳ νὰ συμβαλεῖται καὶ παρομαρτῇ ἡ θρησκεία.

Ἡ θρησκεία ἐστὶν ὁ ἰδύτωρ τῶν βουλευμάτων καὶ τῶν πράξεων τῶν ἀνθρώπων. Ἄνευ θρησκείας ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν μυστήριον ἀκατάληκτον· ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ ὡς ὄντος λογικοῦ καὶ αὐτεξουσιῶν ἄνευ θρησκείας δὲν ἔχει ἀποχρώοντα λόγον ἐπὶ τῆς γῆς· διότι ὁ λόγος ἄνευ ἡθικῶν ἀρχῶν ἐστὶ μέσον διαστροφῆς καὶ ἐξουθενώσεως. Ἄνευ θρησκείας ὁ ἄνθρωπος καὶ διαστροφῆς τῆς θείας εἰκόνης, ὁ κατὰστροφῆς τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς. Ἄνευ θρησκείας ὁ ἄνθρωπος ἀποβαίνει ἡ ἀντίπαλος δύναμις, ἡ ἀντιστρατευομένη πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ καταπολεμοῦσα τοὺς νόμους, καθ' οὓς ὁ κόσμος ὀδηγεῖται εἰς τὴν σκότιμον καὶ ληλογισμένην τέλως. Ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐστὶν ὑψηλὸν τι συναίσθημα πλήττον τὰς μυκητάτας χορδὰς τῆς καρδίας, ἀναπτέρον τὸ φρόνημα, ἀνυψοῦν τὴν διάνοιαν ὑπὲρ πάντων αἰσθητῶν οὐρανῶν, διευθύνον τὰ διανοήματα κατὰ τὴν ἄρετον βουλὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀρμόζον τὰς πράξεις καὶ τὸ πᾶν πνεῦμα πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ προορισμόν. Αὕτη παθηγεται αὐτὸν εἰς τὸ στήθειν τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ ὀδηγεῖ ἀπλανάως εἰς τὸν ἀσφαλὲς τῆς προόδου καὶ εὐδαιμονίας λειμῶνα.

Τὴν δύναμιν ταύτην τῆς θρησκείας καὶ τὴν σωτήριον ἐπίδρασιν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἡρὸν χρόνων ἀνεγνώρισεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἐσθλάσθη αὐτήν. Ἀρχαῖοι ἀντιπρόσωποι τῆς θρησκείας ἐγίνοντο τὰ ἀνόματα τῶν κοινωνικῶν πρόσωπα. Οἱ ἄρχοντες, οἱ βασιλεῖς, οἱ ἰδύτωρες τῶν λαῶν περιεβάλλοντο τὸ ἄξιωμα τοῦ ἱερέως καὶ ἀρχιερέως. Κατὰ τὸν Πλάτωνα αὐτὸ τῶν ἱερέων σχῆμα εὖ μάλα φρονήματος πληροῦται, καὶ δόξαν σεμνὴν λαμβάνει διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγγειρημάτων, ὥστε περὶ τὴν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι βασιλεῖα χωρὶς τοῦ ἱερατικῶς ἀρχεῖν». Ἡ τιμὴ ἡ ἀπορέουσα ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος ἡγλάζετο καὶ ἐλάμπυρε τὰ βασιλικὰ διαδήματα. Τὰ κράτος τῆς θρησκείας ἦν ἰσχυρότερον τοῦ κράτους τῶν ἀνθρωπίνων νόμων καὶ τῆς ἐξουσίας.

Ἡ δύναμις τῆς θρησκείας ἐστὶν ὁ μέγας ἡθικὸς χαλινός, ὁ χαλινάγωγος τὰ πάθη καὶ διευθύνων ἀσφαλῶς τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Ἀλλ' ὅσοι ἡ δύναμις αὕτη μεῖζον καὶ ὑψηλοτέρα, τόσοι καὶ ἡ διαχειρίσις αὐτῆς δυσχερεστέρα. Ἡ δυσκολία αὕτη, καίτοι πάντοτε ὑπῆρξε μεγάλη, ἀποβαίνει δυσχερεστέρα ἐν τῷ χριστιανικῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι· διότι ὅσον ὑψηλὴ καὶ θεία ἡ θρησκεία, τόσοι οὖν ὑψηλὰ καὶ βαρεὰ καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων αὐτῆς, καὶ τόσοι οὖν δύσκολος ἡ διαχειρίσις τῆς δυνάμεως αὐτῆς· διότι οὗτοι ἀνα-

λαμβάνουσι τὸ ἔργον οὐ μόνον νὰ ποδηγετήσωσι καὶ νὰ διευθύνωσι τὰ φρονήματα καὶ συναισθήματα τῶν ἀπαδῶν τῆς θρησκείας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπ' αὐτῶν πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν αὐτῶν, διότι ἀντὶ βαρυτίμου λύτρου ἡγορεύθησαν.

† Ὁ Πενταπόλιος Νεκτάριος

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ἦνα θυμολόγησεν τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως καὶ ἀπὸ τοῦ θαυμασμοῦ τούτου συναρπαχθεὶς εἰς τὸν θαυμασμόν τοῦ πνευματικοῦ μεγαλείου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἵνα διηγήσῃ νὰ ἀπερθεῖ καλῶς καὶ νὰ ἐννοήσῃ, ὅσον δύνασαι τελειότερον τὴν φυσικὴν τῶν ὄντων ἀρμονίαν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀρμονίας ταύτης καλλιοτήν καὶ ἐκ ταύτης νὰ ἀνυψωθῇ τὸ πνεῦμά σου μετὰ ἐλευθερίας καὶ γοργότητος εἰς τὰς πνευματικὰς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων στρατιάς, τὰς περὶ τὸν θρόνον τοῦ Ὑψίστου, πρέπει νὰ κατορθώσῃς μίαν πρῶταν πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς νὰ εὐρεθῇς μόνος ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου ὑψηλοῦ σχετικῶς, ἔαν δὲν διηγήσῃς νὰ εὐρεθῇς ἐπὶ τῆς κορυφῆς βουνοῦ ἢ ὄρους. —Εἶσαι εὐσεβὴς καὶ ἐνάστετος χριστιανός, ὑψώνεις τὸ πνεῦμά σου ὑπεράνω λόφου καὶ βουνῶν, ὑπεράνω ἡλίου καὶ σελήνης, ὑπεράνω τῶν εἰς τὰ ἀπώτατα ὕψη περὶ τὸν ἄξονα αὐτῶν ἀεὶ κινουμένων ἀστέρων, τοὺς ὁποίους ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων οὐδέποτε θά ἴδωσιν· ναί, ὑψώνεις τὸ πνεῦμά σου ὑπεράνω τοῦ κοσμικοῦ ἀπέρου σύμπαντος καὶ ταχυτέρου στιγμῆς εὐρίσκεισαι πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου, κλίνεις τὰ τῆς καρδίας σου γόνατα καὶ ὁμιλεῖς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Προσεύχεσαι. —Δὲν ἀνῆλθες μόνος ἔστω καὶ μίαν πρῶταν ἐπὶ κορυφῆς λόφου, βουνοῦ ἢ ὄρους; Δὲν ἐξήγησας ἐκεῖθεν νὰ ὑψωθῇς εἰς τὰ πνευματικὰ ὕψη καὶ νὰ προσεγγίσῃς τὸν λιθανωτὸν τῆς εὐνομοσύνης σου πρὸς τὸν τσαῦτα ἀγαθὸν παρασχόντα εἰς σὲ παντοδύναμον καὶ πάνσοπον Θεόν; Νὰ ᾄδῃς βέβαιος, διότι δὲν ἠσθάνθης κατὰ τι, τὸ ὅποιον ἡ ψυχὴ σου, ἔαν τὸ ἐγνώσκεις, σφόδρα θά ἐπεθύμει νὰ αἰσθανθῇ, πρὶν ἢ ἀπελθῇ ἀπὸ τοῦ κάτω ὕψους κόσμου εἰς τὸν ἄνω, τὸν πνευματικόν.

Αἱ ἱερῶταται, ἀλλὰ καὶ αἱ μάλιστα εὐφρόσυνοι στιγμῆς σου εἶνε αἱ στιγμῆς τῆς προσευχῆς σου. Τὸ γινώσκω· εἶνε στιγμῆς, καθ' ἣς αἰσθάνεσαι τὴν φιλοτιμίαν σου πληρέστατα ἱκανοποιουμένην, διότι σὺ τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀμαρτωλὸν πλάσμα λαμβάνεις τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ παρίστασαι ἐνώπιον τοῦ παντοδυνάμου καὶ πανσόφου Βασιλέως τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ νὰ συνομιλῇς μετ' Αὐτοῦ. Εἶνε στιγμῆς, καθ' ἣς αἱ ἐλπίδες σου μεταβάλλονται εἰς βεβαιότητα καὶ αἱ ἐκ τῶν συμφορῶν πληγαὶ τῆς καρδίας σου βαλσαμοῦνται καὶ θεραπεύονται.

Ἀκούεις τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου· «ὅταν προσεύχῃ εἰσελθῇ εἰς τὸ ταμεῖόν σου», καὶ κλείεσαι εἰς τὸ δωμάτιόν σου ἐν ὧρᾳ καθ' ἣν ἡρεμεῖ ὁ οἶκος, ἐν ᾧ οἰκεῖς, καὶ ἀνοίγεις τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς, καὶ ἀναπτύσσεις τὰς πτυχὰς τῆς καρδίας σου πάσας, καὶ ἐντείνεις ἐξαπλῶν εὐπροσύνως τὰς τῆς ψυχῆς σου πτέρυγας καὶ ἀνυψοῦσαι ἐκεῖ, ὅπου μόνον ἐλευθε-

ρον ἀπὸ τῆς ὕλης πνεῦμα δύναται νὰ ὑψωθῇ, ἐκεῖ, ὅπου εἶνε ὁ προορισμός σου ὁ αἰώνιος, καὶ πληροῦσαι εὐδοκίας πνευματικῆς οὐρανόθεν, καὶ καταλαμβάνεται ἡ ἀγαλλομένη ψυχὴ σου ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας καὶ λέγει καθ' ἑαυτὴν «πότε νὰ ὑπάγω ἐκεῖ, ὅπου ἡ αἰώνιος χαρὰ τῆς ἀγνότητος! Πότε νὰ φύγω ἀνεπίστρεπτοι ἐντεῦθεν, ὅπου ἡ διαρκὴς θλίψις καὶ πικρία τῆς ἀμαρτίας!» Ἀνελθε μόνος ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου ἢ βουνοῦ, ἵνα ἐννοήσῃς καὶ αἰσθανθῇς τὴν ἐν προσευχῇ ἀναπτέρωσιν τοῦ πνεύματός σου καὶ τὴν ἐκ τοῦ ὕψους κόσμου ἑκστασίαν τοῦ ἀληθοῦ καὶ πραγματικῆς.

Ἀκούεις τὸν ὑπὸ πνεύματος ἁγίου ἐμπνευσμένον ψαλμὸν συμβουλευόντα «ἐν Ἑκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν», ἀκούεις τὸν Παῦλον παραγγέλλοντα ἀπροσεύχεσθαι ὑπὲρ ἁλλήλων» καὶ ἐν βαθείᾳ κατανύξει συμπάρισται μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου Χριστιανῶν ἐν τῇ ναφὶ πλήρης αἰσθημάτων ἐκλαδελφίας, πλήρης χαρᾶς, διότι ἀποτελεῖς μέλος τῆς συμπροσευχόμενης σοὶ ὁρατῆς τοῦ Θεοῦ Βασιλείας ἐπὶ τῆς γῆς, πλήρης ἡθικῆς δυνάμεως, διότι ἴστασαι εἰς τὸν τύπον τοῦ ἁγίου σου, ἐνώπιον τοῦ θωρακιστηρίου, ἐν ᾧ ἡ ἀναιμικτος τελεῖται θυσία, ἡ ἡθικὴν δύναμιν ἀκαταγρόνιστον παρέχουσα εἰς τὰς κοινωνοῦσας αὐτῇ ψυχὰς.

Καὶ οὕτω προσευχόμενος μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν βίον σου καθιστῇς βίον προσευχῆς πρὸς τὸν Θεόν ἀδιαλείπτου, διότι ἐκ τῆς ἐγκυρῆς καὶ ἀληθοῦς προσευχῆς σταθερὰς ἀντλεῖς τὰς ἡθικὰς δυνάμεις, καὶ ζῆς μόνον, ἵνα πράττῃς τὸ ἀγαθόν, καὶ ζῆς ἐν τῇ ἀρετῇ. Τὸ ζῆν ἐν τῇ ἀρετῇ εἶνε ἡ ἀδιαλείπτως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν προσευχή.

Καὶ βλέπεις περὶ σὲ χριστιανούς μὴ προσευχομένους, ἐν ᾧ μανθάνεις καὶ βλέπεις βαρεθάρους τὸ ὄνομα τῶν ψευδῶν τῶν Θεῶν εὐλαβέστατα ἐπικαλουμένους καὶ μεθ' ὧν τὴν θρησκευτικὴν τὴν ὑλαφροσύνην πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ ὅμματα ἀφροντας. Καὶ βλέπεις καὶ ἀκούεις πατέρας καὶ μητέρας χριστιανούς, νέους καὶ γέροντας ἐπιστήμονας, πολιτικούς ἀρχοντας καὶ δημοτικούς λειτουργοὺς Ἑλληνὰς ἀντὶ προσευχῆς βλασφημίαν πρὸς τὸ θεῖον ἐκτομιζόντας, καὶ τοὺς ναοὺς ἀγνοοῦντας, καὶ τὰ θεῖα περιφρονοῦντας καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ χλευάζοντας, καὶ τὰς συμπεριφορὰς λογικὰς τεκτόνιον στάς φιλοτιμουμένους νὰ αὐξάνωσι καὶ τὴν λατρείαν τῶν ἐν αὐταῖς νὰ ἐνεργῶσιν ἀκαταληκτοτέρων βεβαίως, βεβαιότατα δὲ ὀδικωτέραν τῆς ἐν τῇ ναφὶ καὶ τῆς ὑπὸ τὸν ναδὸν τῆς Ἑλεουσινίας Δάμνητρος.

Καὶ γίνεσαι σύννοος καὶ λέγεις καθ' ἑαυτόν· «Ἐάν γε νικῶς πᾶς ἄνθρωπος οἰουδῇποτε θρησκείματος μὴ προσευχόμενος ἀποδεικνύῃ ἑαυτὸν ὑλόφρονα καὶ ἐν φαυλότητι πεπωρωμένον, ἔαν πῶς ἄνθρωπος μὴ προσευχόμενος εἰς τὴν θέσιν τῶν κτηνῶν τῶν ἀλόγων ὑποβιβάξῃ ἑαυτὸν φανερά, τί εἶνε ὁ χριστιανός οὗτος, ὁ μὴ προσευχόμενος, τί εἶνε ὁ ἀντὶ προσευχῶν βλασφημίας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀναπέμπων; Εἶνε χριστιανός; οὐδέποτε πρὶν ἢ διὰ μετανοίας ἀποπλυνθῇ. Εἶνε ἄνθρωπος; Καὶ περὶ αὐτοῦ ἀμφιβάλλω. Παρασυμβάλλεται πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα; Ἄ! τοῦτο εἶνε ἀδικία πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἄθωα μένοντα εἰς τὴν φυσικότητά των προσεύχονται. Μὰ τί εἶνε τέλος πάντων; Ἄς ἀπαντήσῃ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἐάν δὲ τυχὸν εἶνε χριστιανός οἰογενειάρχης μὴ προσευχόμε-

νος, τότε δὲν γινώσκω, ἔαν δύναται ποτε νὰ ἀπαντήσῃ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ».

Καὶ ὅλα αὐτά, ἡ προσευχὴ σου ἡ τακτικὴ καὶ ἡ περὶ τῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως ταύτης πεποίησός σου εἶνε ἀληθινή, ἀστάτη καὶ ὀρθοτάτη· εἶνε πεποίησός σου χριστιανὸς πιστεύοντας καὶ ἀγαπώντας πίστιν καὶ ἀγάπην ἀληθινήν. Δὲν κατορθώσας ὅμως τοῦλάχιστον μίαν φορὰν εἰς τὸν βίον σου νὰ εὐρεθῇς μόνος μίαν πρῶταν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἐπὶ κορυφῆς λόφου ἢ ὄρους καὶ νὰ προσευχηθῇς; Θὰ ἀπέλθῃς ἀπὸ τοῦ κόσμου αὐτοῦ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇς πνευματικὴν ἡρόνην, τὴν ὅποιαν ἔπρεπε νὰ αἰσθανθῇς. Διατί; Θὰ σοὶ τὸ εἶπω ἁμέσως.

Τεμάθ. Ἀναστασίου

ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΩΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΘΕ

Α'

(Ὁμιλία ἐστενογραφημένη ὑπὸ Γ. Γιαλάρα, ἀπαγγελθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Δαμ. Παπαδοπούλου κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 8ης Μαΐου ἐν τῇ Α' Δαικῇ σχολῇ τῆς Α' Αναστάσεως.)

Εὐσεβὲς ἀκροατήριον.

Πόσαι χιλιάδες Ἀθηναῖον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀναπνέουν τὰς φληγμένους αἰσάς; πόσαι ἄλλαι ὑπὸ τὰς πλατυφύλλους πλατάνους τῆς Κηφισίας καὶ τῆς Πεντέλης ἀπολαύουν τῶν ἀρωμάτων τοῦ θύμου καὶ τῆς πενικῆς; πόσαι δὲ ἄλλαι εἰς ἄλλων τερπνῶν ἐξοχῶν καὶ τοπίων τὰς μυρῶδεις αἰσάς λαοῦνται; Καλῶς. Τιμὴ ὅμως καὶ δόξα εἰς ἡμᾶς, οἵτινες κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου ἐξεδράμεν εἰς τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Εὐαγγελίου. Τιμὴ εἰς ἡμᾶς διότι ἐξεδράμεν εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ ἀγροκτήτια τοῦ λόφου τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὲ τοὺς πνεύμονας τῆς ψυχῆς ἀναπνεύσωμεν τὰς αἰσάς καὶ τὰ μύρα τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀλλὰ μὴ ποτε δὲν δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς, ἀνεξέδως μάλιστα, νὰ ἐκδράμεν οὐχὶ μόνον ἀνὰ τὰ πάγκαλα προάστεια τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὠραίαν Ἑλλάδα; Τί λέγω; καὶ ἀνὰ τὴν γῆν σύμπασαν; Τί εἶπον; καὶ ἀνὰ τὸν οὐρανὸν ἀκόμη σύμπαντα; Ἐάν ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι τοιαύτην ἐκδρομὴν ποιοῦμεν τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ τῆς φαντασίας ἡμῶν, τί θὰ παρατηρήσωμεν; Ἰσχύμεν πρὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς γῆς πάσης δὲν ἀκούομεν τὰ κύματα νὰ ψάλλουν μὲ ἡναρμονίους μελωδίας Ἀδόξα ἐν ὑψίστοις; Βλέποντες τὰ ἄσθρῃ τῶν πεδιάδων καὶ κοιλάδων τῶν φαράγγων καὶ τῶν ὀρέων, δὲν ἀκούομεν διὰ τῶν χρωμάτων καὶ τῶν σχημάτων νὰ ᾄδουν ὕμνους εἰς τὸν Πανταχοῦ Παρόντα; Ἀνυψοῦντες τὰ βλέμματα ἡμῶν εἰς τὸν μυριάστρον οὐρανὸν, δὲν ἀκούομεν τὴν μουσικὴν τῶν ἀστέρων ἀντηχοῦσαν τὸ «ῶσαννά»; Μεταωριζόμενοι εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δὲν ἀκούομεν τὴν γῆν καὶ τοὺς μυρίου κόσμους νὰ προσεύχονται ἐντὸς τοῦ παγκόλου θωρακιστηρίου τῆς φύσεως, ἐντὸς τοῦ θεοτεύκτου τούτου Παρθενῶνος τοῦ παντῆχου Λόγου, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο; Εἰς τὴν θέαν ὅλων τούτων καὶ εἰς τὴν θέαν τῶν θείων ἀνατολῶν καὶ δύσεων, πάντες αὐτομάτως δὲν ἀναφωνοῦμεν, δόξα, τιμὴ καὶ λατρεία μόνον εἰς ἓνα ἀρμύζει, εἰς Ἐκεῖνον,

ὅστις εἶνε ἰδῶ, ἐκεῖ καὶ πανταχοῦ; ὦ! στῶμεν εὐλαβῶς, στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης. Τὸ πᾶν ἐκδόσθην στιγμὴν προσεύχεσθαι, καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Παντός. Ναί. Ὡ! πόσον φυσικὴ εἶνε ἡ προσευχή. Περὶ τοῦ αὐτοφύτου δὲ τούτου αἰσθήματος τῆς προσευχῆς θὰ εἶνε τὸ θέμα ἡμῶν, διότι κατὰ τὴν ὠραίαν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσφάζει ἡ κτίσις τὴν πανήγυριν τῶν ἐγκαινίων τῆς, καὶ ὁ Χριστὸς Θεὸς διὰ τῆς Σαμαρείτιδος, τῆς ὁποίας τὴν μνήμην τελοῦμεν σήμερον, ὥρυνε τὴν πανήγυριν τῶν πανηγύρεων, τὴν τῆς πνευματικῆς λατρείας.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄκρον ἔκρον τῆς πνευματικῆς λατρείας εἶνε ἡ ἐργαζομένη προσευχή καὶ ἡ προσευχόμενη ἐργασία, περὶ τῆς τοιαύτης προσευχῆς θὰ περιστραφῇ ὁ λόγος ἡμῶν ὡς προείπομεν καὶ θὰ ἐξετάσωμεν: 1ον ποῖα εἶνε ἡ ἀρχή, ἡ ἱστορία καὶ ἡ οὐσία τῆς προσευχῆς; 2ον ποῖα τὰ εἶδη καὶ ὁ χαρακτήρ αὐτῆς; 3ον πῶς ποῦ καὶ πότε πρέπει νὰ προσευχηθῇ καὶ 4ον ποῖα εἶνε ἡ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια.

Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως μὴ χαρίζετε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν ὑμετέραν εὐμένειαν.

ΟΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΝ Τῷ ΝΟΜῷ ΑΧΑΪΟΝΑΙΔΟΣ

Τὰ εἶδη ζῶσι καὶ πράττονται διὰ τῆς πίστεως, τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς ἐργασίας. Ἡ θρησκεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμφυσησά ζωὴν εἰς τὰ πίπτοντα ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας ἔθνη, διότι ἐμπνέει εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα καὶ κινεῖ πράξεις μεγάλας τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη. Αἱ ἀντιθρησκευτικαὶ διδασκαλίαι συνέτριψαν καὶ συντρίβουσιν αἰκῶς, διασπῶσι πόλεις, στείλουσιν ἐκ θεμελίων κοινωνίας ὅλας ἀνθρώπων, κἂν ἄλλως τύχῳσι εὐνομούμεναι, καὶ τότε κατατρώγουσι τὰς κοινωνίας ἐκείνας ὡς ὑπογείων κρατῆρων φλόγες ἀναφυσώμεναι πᾶσαι τῆς οἰκικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναρχίας αἱ μάστιγες, σφαγαί, μαιφονίαι, καὶ μίση καὶ ὕβρις καὶ διχόνοια καὶ πάντα τὰ βέβηλα τῶν ὁδῶν τοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ Ἑλληνισμῷ δεῖον νὰ κηρύττηται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ἂν θέλωμεν τὴν ἀνάστασιν καὶ ἀνόρθωσιν αὐτοῦ. Ἐν τῷ νομῷ Ἀχαιοῦ πλουσίως σχετικῶς ἀπὸ τινος χρόνου κηρύττεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπάρχει θρησκευτικὴ κίνησις ἀρετὰ καλὴ.

Ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν, πλὴν τοῦ διαπρεπούς καὶ ἀκαμάτου ἱερέως Πατρῶν κ. Ἱεροθέου καὶ ἐμοῦ τοῦ ἱεροκήρυκος τοῦ νομοῦ, τακτικῶς κηρύττει ἐν τῇ ναφὶ τῆς Μητροπόλεως ὁ ἱκανὸς καὶ εὐγλωττος ἱεροκήρυξ ἀρχιμ. κ. Ἡλίας Βλαχόπουλος, οὗ τὸ κήρυγμα εἶνε συγκινητικὸν καὶ πρακτικόν. Ἐν ταῖς Σχολαῖς τοῦ Λαοῦ καὶ τῇ Βιοτεχνικῇ ἐδίδασκον καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα ὁ εὐγλωττος καθηγητὴς τῶν ἱερῶν κ. Γεώργιος καὶ ὁ τῆς Γαλλικῆς λόγιος κ. Λάσκαρις καὶ ἐγὼ πλῆθος λαοῦ προσήρχετο καὶ μετὰ μεγάλῃς διαθέσεως ἤκουον ἀναπτυσσόμενα τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα καὶ διὰ τὴν χριστιανικὴν ἡθικὴν διδασκαλίαν ὑπ' ἐμοῦ οὐχὶως ἀπλη-

καθηκοντολογίαν ἄλλ' ὡς ἡθικὴν ζωὴν ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τοῖς χριστιανοῖς.

Ἐν Πάτραις ὑπὸ τοῦ βέκτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱεροθέου ἱδρὺν περὶ ἡθικοθρησκευτικῶν συλλογῶν α' Ἁγίου Ἀνδρέως ἀρσένων ἦδη πλεον τῶν 600 μελῶν καὶ σκοπὸν ἔχον τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἡθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Πατρίκου λαοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, τὴν ἀρχὴν τῆς Κυριακῆς ἐν πνεύματι χριστιανικῷ, τὴν μετὰ τὴν τῶν ἐκλογῶν ἐκτὸς τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τὴν παρακώλυσιν τοῦ προσηλυτισμοῦ. Ὁ σύλλογος αὗτος ἱδρύσατο ἐν τῇ αὐτῇ πόλει σχολὴν ἐν ᾗ οἱ τῆς ἐβδομάδος, τὸ γυναικῶν, διδάσκονται θρησκευτικὰ καὶ ἡθικοκοινωνικὰ ζητήματα ὑπὸ πολλῶν εὐσεβῶν λογίων. Ἐχομεν δὲ ἐπιθεῖν ὅτι ὁ σύλλογος αὗτος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν Ἱεράρχου ἐμπνευσμένου ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, οὐ ἐράσθη σὺν τῷ χρόνῳ γενναίωτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον.

Ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ κομποπόλεσι σπανίως τῶς ἡμετέρας ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ μόνον ὡς ἱεροκήρυξ τοῦ νομοῦ ἔστιν ὅτι ἐδίδασκον καὶ εἰς κατὰ τὰς ἀνὰ τὸν νομὸν περιοδείας μου. Τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρουν εὐτυχῶς ὁ ἐθνοφυλὴς σύλλογος τῆς α' Ἀναπλάσεως. Διὰ τῶν ἱερῶν τῶν ἀνὰ τὸν νομὸν δύο Ἀναπλαστικῶν Τμημάτων ἐν Πύργῳ καὶ Αἰγίῳ ὁ ἐμπνευσμένος καὶ συναρπάζων ῥήτωρ κ. Μιχ. Γαλανός ἐν τῇ Πύργῳ καὶ Αἰγίῳ συναγῶς διδάσκων καὶ ἀναπτύσσων διάφορα ἡθικοκοινωνικὰ ζητήματα προσήλκυσε, ἡλέκτρισε καὶ ἐνεθουσίασε τοὺς αὐτῶν χριστιανοὺς, λογίους τε καὶ μὴ. Τὰ Τμήματα ταῦτα ἐξακολουθοῦσιν ἐργαζόμενα τακτικῶς.

Εἰς τοὺς πνευματικούς τοὺτους ἐργάτους τοῦ ἀμπελώματος τοῦ Κυρίου προσθετός καὶ ὁ ἐνάρετος ἱεροκήρυξ ἀρχιμ. Εὐσέβιος Μαθιόπουλος, ὅστις οὐχὶ ἀπλῶς ἀλλὰ πολλὰς τοῦ ἔτους ἐπισκεπτεται τὸν νομὸν τούτον καὶ διδάσκει καθ' ἐκάστην ἐν Πάτραις, Αἰγίῳ, Πύργῳ, Λακωνίῳ καὶ ἄλλοις πρᾶκτικῶς, σαφῶς καὶ μετὰ ἐκκρίσεως οὐ τῆς τυχερῆς.

Ἐν τῇ πόλει τῆς Ἀμφικλίδος ὁ ἐλλογιμὸς διδάσκαλος κ. Νικηφόρος Νικολάου, μοναχός, διδάσκει συγγράμματα ἐπιτυχῶς. Ἀριθμητικὸς οὗτος καὶ ὁ ἐνάρετος ἀρχιμ. καὶ πνευματικὸς κ. Εὐγένιος Οἰκονόμου, ὅστις διὰ τοῦ πολυμήλου ἔργου τῆς ἐξομολογητικῆς μεταβολῆς ἀνιδιοτελῶς πολλὰ καὶ ἐνεκα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς αὐτοῦ πείρας μεγίστην ἡθικὴν ὠφέλειαν καὶ ῥοπήν ἔλασσε.

Τοιαύτη εἶνε ἐν συντόμῳ ἡ ἡθικοθρησκευτικὴ κίνησις ἐν τῷ νομῷ Ἀχαΐας, ἥτις ἔμεινε σὺν τῷ χρόνῳ θ' ἀποβῇ γενναίωτερον διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἡθικοθρησκευτικοῦ συλλόγου α' Ἁγίου Ἀνδρέως καὶ α' Ἀναπλάσεως· διότι εἰς τὰς πλείους τῶν κομποπόλεων καὶ χωρίων σπανίως ἀκούσεται ὑπὸ διδασκάλων ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει ὅμως μεγάλη ἑλλειψίς Πνευματικῶν Πατέρων. Πνευματικὸι ἡθικοί, βαθεῖς ψυχολόγοι καὶ ἀφιλόγυροι μετὰ τῶν διδασκάλων τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ δύνανται νὰ ἀνορθώσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα παρὰ τῷ λαῷ. Ἡ ἑλλειψίς ἱεράρχου ἡθικοῦ καὶ λογίου ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ἐνθα καὶ αἱ μεγαλήτεροι μοναὶ τοῦ Κράτους, εἶνε τὰ μέγιστα ἐπικαιροτάτα.

Παλιόκαρος Ι. Συναδινός

Ἱεροκήρυξ Ἀχαΐας

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς περιοδεῖ ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ἵλθεν εἰς συνάρετον μετὰ τοῦ λαοῦ τοῦ, παρὰ τοῦ ὁποῦ πολλὰ ἤκουσε καὶ ἔμαθε. Σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι νὰ γνωρίσῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὴν χώραν, ἵνα ἐν εὐκαιρῇ περιστάσει ἰργασθῇ πρὸς ἀνθρώπων τῶν κακῶς ἐχόντων παρ' ἡμῖν. Δύνανται δὲ ὅσα ἔμαθεν καὶ ἤκουσε κατὰ τὸν γύρον τῆς Πελοποννήσου νὰ δικαιολογήσῃ τὰ γενναίωτερον μέτρα πρὸς βελτίωσιν τοῦ ἀναξιοπαθούτος Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν Πάτραις ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πρὸς τὸν σέβ. ἀρχιερέα, ὅπως λειτουργηθῇ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὅπερ καὶ ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ. Ὁ Σιδοκάρης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Ἱεροθέου ὑπέδειξε αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς Πύλης τοῦ Ναοῦ προβαλὼν εἰς προσκύνησιν τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὰ σφύζοντα λείψανα τοῦ Ἀποστόλου, μεθ' ὃ ἤρξατο κατασκευάζοντα ἡ ἱερὰ λειτουργία τοῦ χοροῦ ἀναμείνοντος καλλωπισθέντα τὰ λειτουργικὰ ἔσχατα. Καθ' ἣν δὲ ὦραν ὁ σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλει ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Ναοῦ τὴν θείαν μυσταγωγίαν· ἦτοι ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου καλῶς, σπῶμεν μετὰ φόβου, μέχρι τοῦ Σέ ὑμνοῦμεν ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα καὶ οἱ πρίγκιπες ἔμεινον γονυπετεῖς, δεξιμένοι κατὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας τὸ ἅγιον ἀντίδορον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἱεράρχου, οὕτως ἡσπασθησαν τὴν δεξιάν. Μετὰ τῆς αὐτῆς τάξεως ἀνεχώρησαν τοῦ Ναοῦ τὴν 11 καὶ 1/2 ὥραν. Ἡ Βασίλισσα μετὰ θαυμασμὸν ἐξεφράσθη περὶ τῆς τάξεως καὶ εὐπρεπείας, ἣν ἀντελήφθη ὅτι τηρεῖται ἐν τοῖς Ναοῖς τῶν Πατρῶν.

Ἄλλοι δὲ περιηγήθη μετὰ τῶν κυριῶν των παρίσταντο ἐν τῷ ναῷ ἀποθυμαζόμενοι τὴν σεμνὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ναοῦ ἱερατικῶς εὐτρεπισμένου καὶ τὴν παραδειγματικὴν τάξιν καὶ εὐλάβειαν τοῦ ἐκκλησιαζομένου λαοῦ. Μετὰ τῆς αὐτῆς σεβασμότητος καὶ σεμνότητος διεσχίσθη καὶ ἡ ἐν τῷ ἐκτῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ δοξολογία ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἐορτῇ τοῦ Βασιλοῦ καὶ Χριστοφόρου.

— Ὁ Σιδ. Ἀρχιερεὺς κ. Ἱεροθέου τὴν πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ἐπισκεψάμενος καὶ δι' ὑπομνήματος περὶ καταργήσεως τῶν ἐκλογῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς, συγματοῖς τὴν ἐκ τοῦ πράγματος τούτου βεβύλωσιν τῶν ναῶν. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ὑπέσχετο ὅτι θέλει ἰργασθῇ πρὸς τοῦτο ἰκέρσας ἅμα τὴν ἐπαρέσειάν του πρὸς τὸν Ἀρχιερέα διὰ τὴν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν Πατρῶν τάξιν καὶ ἀρμονίαν.

— Καὶ μετὰ τοῦ κ. Εὐθυμίου Καρακάλου. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐφ' ἱκανὴν ὥραν συνδιέλεχθη πρῶτος αὐτὸς ἀνοίξας τὴν συζήτησιν. Ὁ κ. Καρακάλος ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι μόνον διὰ τῆς διαδόσεως τῶν συμβάσεων δύναται νὰ λυθῇ τὸ σταφιδικὸν ζήτημα καὶ οὐχὶ διὰ τῆς παρακρατήσεως. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς συναφώνησε μετ' αὐτοῦ εἰπὼν ἀπὸ ἐγὼ δὲν καταλαβαίνω τοῦτο· νὰ ἰργάζωμαι ὅλον τὸν χρόνον νὰ παραγγῶ καὶ τι καὶ ἔπειτα νὰ τὸ πετῶ. Ὁ κ. Καρακάλος εἶπεν ὅτι οφείλομεν νὰ ἐπιδιώξωμεν παντὶ σῶσαι τὴν διάδοσιν μεταβάλλοντες τοὺς προξένους μας εἰς ἀποστόλους τῆς σταφίδος καὶ κλείοντες συμβάσεις μὲ ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη. Τὸ πρᾶγμα ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐρίσκει δύσκολον εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ δώσωμεν ἀνταλλάγματα μικρὰ ὄντες.

— Ἐν Καλάμαις ἡμιστὰ κολακευτικὰ ἐξεφράσθη ὁ Βασιλεὺς διὰ τὸν κλῆρον. Εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Π. Θεοδοσοπούλου ὅτι οἱ ἱερεῖς εἶνε καλὸν νὰ εἶνε γραμματοδιδάσκαλοι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπήντησεν: Νὰ δοθῇ καὶ μισθὸς εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἵνα προ-

θυμῶς προσέρχονται πρὸς χειροτονίαν οἱ καλύτεροι. Ἐδῶ μὲν θάνατος, ὅτι ὁ πρῶτος Ἀρχιερεὺς ἔκαμιν ἱερεῖς καὶ τὰ ξύλα! Τὶ θέλετε νὰ κάμω Ἐγὼ εἰς τοιαύτην περίστασιν; Παῦ νὰ τὰ γνωρίζω καὶ νὰ τὰ προλαβῶμαι ὅλα;

— Ἡ Α. Υ. ὁ Ἡγούμενος τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος μεταβαίνει εἰς Κωνσταντινούπολιν διηλθὼν ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην. Τὸ ταξιδεῖόν του ἰσχυρὸς ἀνέπνομος. Διήλθε τὴν πόλιν περιεργαζόμενος αὐτήν, ἐπισκέψθη τὰς ἀρχαίτητας καὶ ἀνεχώρησεν ἀποκρίσας τὰς ἀρίστους ἐντυπώσεις, ὡς ὁ ἴδιος κατ' ἐπανάληψιν ἐξεφράσθη. Τὴν Α. Υ. τὸ δεύτερον νῦν ἐφιλοξένησαν αἱ Ἀθήναι. Εἶχεν ἱσοκερθεῖ ταῦτας καὶ πρὸ ἐικοσιπενταετίας.

— Περὶ τοῦ ἀπελθόντος εἰς αἰώνιους μονὰς ἐξόχου ἀνδρὸς Γλαδστωνος ἄπας ὁ τύπος ἡσυχολήθῃ γραφῆς ἀντάξια τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ ἀνδρός. Μίαν ἀνέδειξαν τὸν ἄνδρα ἡ εὐσέβεια, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη, καθ' ἃς ἐστάθηζεν τὸν ἰδιωτικὸν καὶ πολιτικὸν αὐτοῦ βίον. Μήρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἠρέσκετο φιλοστόργως συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς οἰκογενείας του περὶ τῶν αἰώνιων ἀληθειῶν καὶ ἀπεχαίριζε περιπαθῶς τοὺς πολιτικούς αὐτοῦ φίλους καὶ τοὺς ἰατροὺς αὐτοῦ ὑπηρέτας, εἰς τὴν δὲ ἀληθινὰ λατρίαν περιέπυσσον τὸν ἄνδρα. Ὑψοῦντο ἀκούον παιδικὰς φωνάς, ψαλλούσας περὶ τὴν ἐπιθανάτιον κλήσιν του τὸν ψαλμὸν αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐν τοῖς ὑψίστοις καὶ ἐν τῇ παρακληρίῳ τῆς ἀγωνίας του ἐπρόφερον ἐπὶ τὴν λείαν «δεξιάν». Ἡ τελευταία δὲ ἐκ τοῦ στόματός του ἐξεληθούσα λέξις ἦτο «Ἀμήν». Πολὺ δικαίως ἡ Α. Ν. Ἡμεῖς ἀναφωνοῦμεν ψυχὴ τοιαύτη δὲν ἔχει ἀνάγκην διηγήσεων. Ὑπαρξὶς δ' οὐκ ἔστι τῷ Γλαδστωνος ἀποδεικνύει ἐν τῇ ἀλλοφυλίᾳ τῆς πεισιτικώτερον παντὸς φιλοσοφικοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς ὕλης. Ἀναφανίσκονται ἰσότης μεγαλοφυΐας ἀντιθέλλουσαι καὶ δύνανται ὡς μετῴρα. Ἄλλ' ἀσπὴρ τοῦ Γλαδστωνος ἐσκόπισεν φῶς, ὅπερ θὰ καταναγίσκῃ τὸν ὀρίζοντα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μετὰ τὴν δύσιν. Αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ παραδείγματα τοῦ βίου του θ' ἀποτελεῖσι τὸ διδάγμα γενεῶν, οὐδ' ἀπέχει μακρὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν τὸ δράκον αὐτοῦ δοκίμια θὰ στηθῇ ταυτοχρόνως ἐν Νιαπόλει καὶ ἐν Δουβλίῳ, ἐν Σόφει καὶ ἐν Ἀθήναις. «Εὐμπαση ἡ Ἀγγλία πυνθεῖ σεμνονομένη διὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἅπας ὁ κόσμος τῶν Ἀδυνάτων συμπενοῖ μετ' αὐτῆς εὐγνωμόνων».

— Ἡ φιλοπονία τοῦ Γλαδστωνος ἦτο παρρημίδης. Μόνον οἱ τίτλοι τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ πληροῦνται εἰκοσι δύο σελίδας. Τὸ πρῶτον ἔργον ἐξέδωκε τῷ 1838.

— Ὁ διευθυντὴς τῆς Ριζαρίου Σχολῆς σέβ. Μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Νεκτάριος ἐκδίδει μετ' οὐ πολὺ τὴν Ποιμαντικὴν αὐτοῦ. Τὸ ἐπὶ τὴν ἐπιγραφὴν α' Ἡ Ὁρμηκία δημοσιεύμενον εἶνε ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐισαγωγῆς εἰς τὸ σπουδαῖον τῆς Ποιμαντικῆς ἔργον.

— Εὐρίσκονται ὑπὸ τὰ πειστήρια καὶ μετὰ μικρὸν ἐκδίδονται οἱ λόγοι τοῦ Διευθυντοῦ μας καὶ ἀπεσταλμένου τοῦ Συλλόγου μας κήρυκος κ. Μ. Γαλανοῦ ἐπὶ τοῦ «Πάτερ ἡμῶν». Εἶνε πολὺ ὥραλοι καὶ διδακτικοὶ διγῆμα αὐτῶν θὰ παρασχόμεν εἰς τὸ ἐπόμενον ἐν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὰ τέκνα τοῦ Οὐρανίου Πατρός». Θὰ τιμωρῶνται διὰ μὲν τὸ ἱσωτικὸν δρ. 1, διὰ δὲ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 1. Καὶ χωρὶς νὰ συστήσωμεν τὰ αὐτοσύστατα πάντες θὰ σπύσωσι νὰ προμηθεύωσι τὸ νέον βιβλίον τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ, ὅπερ ἅμα ἔσται καὶ συνδρομὴ ἀγάπης πρὸς ἱθιωματὶ ἄνδρα καὶ κύπτοντα ὑπὸ ἀνάγκης οἰκογενειάρχην.

— Τὸ πολιτικὸν ζήτημα τῆς ἡμέρας εἶνε εἰς λόγους τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν τῆς Ἀγγλίας Τσάμπερλειν, ἀποκαλύπτωντες ὅτι ἡ Ἀγγλία στερεῖται συμμάχου εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως, ὅτι οὐδεμίαν ἐμπιστοσύνην δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς

Ῥωσικὴν συμμάχον καὶ ὅτι βεβαιωτέρην σύμπραξιν δύναται νὰ ἔχῃ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀφ' ἐτέρου ἡ «Ἐφημερίς τῆς Φραγκφούρτης», δημοσιεύει κείμενον μυστικῆς Ἀυστρο-Ῥωσικῆς συνθήκης ὑπογεγραμμένης παρὰ τῶν δύο Ἀυτοκρατόρων καὶ συνταχθείσης τῷ 1897 πρὸ τοῦ Ἑλληνο-Τουρκικοῦ πολέμου, λήγουσα δὲ τῷ 1902. Σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν, τὰ ὅποια ἐπληρώθησαν μετὰ τῶν ἰσχυρῶν τούτων εἰς ζώας ἐπιρροῆς. τὴν συνθήκην διαφεύει φυσικὰ ἡ Ἀυστρία καὶ διὰ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτῆς ἀποκαλεῖ τὰς ἀποκαλύψεις ἀγέλοιαι καὶ χονδροειδεῖς. Ἡ Ῥωσία ἐρίξι τὰ δόγματα κατὰ τῆς τυχόν Ἀγγλο-Ἀμερικανικῆς συνθήκης. Ἡ Γαλλία ζαρίζεται, ἡ Ἰταλία στραβώνει τὰ μούτρα, ἡ Γερμανία ῥίπτει βλαστοὺς εἰς τὴν πυρὰν καὶ πάντες λογαριάζουσιν ἀνευ τοῦ ξενόδοξου ἀγνοοῦντες ὅτι ἀλλὰ μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ Θεὸς κτελεῖται.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Εἰς τὰς ΛΑΪΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς τὴν Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱερὰν Συναγωγὴν 7 3/4—8 3/4 μ. μ.

Κυριακὴ 17 Μαΐου Ἰγνατίος Μοσχάκης.

Τετάρτη 20 » Κ. Διαλησιμᾶς.

Πέμπτη 21 » Παῦλος Καρολίδης.

Σάββατον 23 » Δ. Παπαδόπουλος.

Εἰς τὴν Β' ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ ναῷ τῆς ἀγίας Εὐφροσύνης 8 1/2—9 1/2 μ. μ.

Κυριακὴ 17 Μαΐου Ἰ. Πενταπόλεως Νεκτάριος.

Εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ Τμήμα τῆς Ἀναπλάσεως

Κυριακὴ 17 Μαΐου 4 1/2 5 1/2 6 1/2 7 1/2 8 1/2 9 1/2 10 1/2 11 1/2 12 1/2 13 1/2 14 1/2 15 1/2 16 1/2 17 1/2 18 1/2 19 1/2 20 1/2 21 1/2 22 1/2 23 1/2 24 1/2 25 1/2 26 1/2 27 1/2 28 1/2 29 1/2 30 1/2 31 1/2 32 1/2 33 1/2 34 1/2 35 1/2 36 1/2 37 1/2 38 1/2 39 1/2 40 1/2 41 1/2 42 1/2 43 1/2 44 1/2 45 1/2 46 1/2 47 1/2 48 1/2 49 1/2 50 1/2 51 1/2 52 1/2 53 1/2 54 1/2 55 1/2 56 1/2 57 1/2 58 1/2 59 1/2 60 1/2 61 1/2 62 1/2 63 1/2 64 1/2 65 1/2 66 1/2 67 1/2 68 1/2 69 1/2 70 1/2 71 1/2 72 1/2 73 1/2 74 1/2 75 1/2 76 1/2 77 1/2 78 1/2 79 1/2 80 1/2 81 1/2 82 1/2 83 1/2 84 1/2 85 1/2 86 1/2 87 1/2 88 1/2 89 1/2 90 1/2 91 1/2 92 1/2 93 1/2 94 1/2 95 1/2 96 1/2 97 1/2 98 1/2 99 1/2 100 1/2 101 1/2 102 1/2 103 1/2 104 1/2 105 1/2 106 1/2 107 1/2 108 1/2 109 1/2 110 1/2 111 1/2 112 1/2 113 1/2 114 1/2 115 1/2 116 1/2 117 1/2 118 1/2 119 1/2 120 1/2 121 1/2 122 1/2 123 1/2 124 1/2 125 1/2 126 1/2 127 1/2 128 1/2 129 1/2 130 1/2 131 1/2 132 1/2 133 1/2 134 1/2 135 1/2 136 1/2 137 1/2 138 1/2 139 1/2 140 1/2 141 1/2 142 1/2 143 1/2 144 1/2 145 1/2 146 1/2 147 1/2 148 1/2 149 1/2 150 1/2 151 1/2 152 1/2 153 1/2 154 1/2 155 1/2 156 1/2 157 1/2 158 1/2 159 1/2 160 1/2 161 1/2 162 1/2 163 1/2 164 1/2 165 1/2 166 1/2 167 1/2 168 1/2 169 1/2 170 1/2 171 1/2 172 1/2 173 1/2 174 1/2 175 1/2 176 1/2 177 1/2 178 1/2 179 1/2 180 1/2 181 1/2 182 1/2 183 1/2 184 1/2 185 1/2 186 1/2 187 1/2 188 1/2 189 1/2 190 1/2 191 1/2 192 1/2 193 1/2 194 1/2 195 1/2 196 1/2 197 1/2 198 1/2 199 1/2 200 1/2 201 1/2 202 1/2 203 1/2 204 1/2 205 1/2 206 1/2 207 1/2 208 1/2 209 1/2 210 1/2 211 1/2 212 1/2 213 1/2 214 1/2 215 1/2 216 1/2 217 1/2 218 1/2 219 1/2 220 1/2 221 1/2 222 1/2 223 1/2 224 1/2 225 1/2 226 1/2 227 1/2 228 1/2 229 1/2 230 1/2 231 1/2 232 1/2 233 1/2 234 1/2 235 1/2 236 1/2 237 1/2 238 1/2 239 1/2 240 1/2 241 1/2 242 1/2 243 1/2 244 1/2 245 1/2 246 1/2 247 1/2 248 1/2 249 1/2 250 1/2 251 1/2 252 1/2 253 1/2 254 1/2 255 1/2 256 1/2 257 1/2 258 1/2 259 1/2 260 1/2 261 1/2 262 1/2 263 1/2 264 1/2 265 1/2 266 1/2 267 1/2 268 1/2 269 1/2 270 1/2 271 1/2 272 1/2 273 1/2 274 1/2 275 1/2 276 1/2 277 1/2 278 1/2 279 1/2 280 1/2 281 1/2 282 1/2 283 1/2 284 1/2 285 1/2 286 1/2 287 1/2 288 1/2 289 1/2 290 1/2 291 1/2 292 1/2 293 1/2 294 1/2 295 1/2 296 1/2 297 1/2 298 1/2 299 1/2 300 1/2 301 1/2 302 1/2 303 1/2 304 1/2 305 1/2 306 1/2 307 1/2 308 1/2 309 1/2 310 1/2 311 1/2 312 1/2 313 1/2 314 1/2 315 1/2 316 1/2 317 1/2 318 1/2 319 1/2 320 1/2 321 1/2 322 1/2 323 1/2 324 1/2 325 1/2 326 1/2 327 1/2 328 1/2 329 1/2 330 1/2 331 1/2 332 1/2 333 1/2 334 1/2 335 1/2 336 1/2 337 1/2 338 1/2 339 1/2 340 1/2 341 1/2 342 1/2 343 1/2 344 1/2 345 1/2 346 1/2 347 1/2 348 1/2 349 1/2 350 1/2 351 1/2 352 1/2 353 1/2 354 1/2 355 1/2 356 1/2 357 1/2 358 1/2 359 1/2 360 1/2 361 1/2 362 1/2 363 1/2 364 1/2 365 1/2 366 1/2 367 1/2 368 1/2 369 1/2 370 1/2 371 1/2 372 1/2 373 1/2 374 1/2 375 1/2 376 1/2 377 1/2 378 1/2 379 1/2 380 1/2 381 1/2 382 1/2 383 1/2 384 1/2 385 1/2 386 1/2 387 1/2 388 1/2 389 1/2 390 1/2 391 1/2 392 1/2 393 1/2 394 1/2 395 1/2 396 1/2 397 1/2 398 1/2 399 1/2 400 1/2 401 1/2 402 1/2 403 1/2 404 1/2 405 1/2 406 1/2 407 1/2 408 1/2 409 1/2 410 1/2 411 1/2 412 1/2 413 1/2 414 1/2 415 1/2 416 1/2 417 1/2 418 1/2 419 1/2 420 1/2 421 1/2 422 1/2 423 1/2 424 1/2 425 1/2 426 1/2 427 1/2 428 1/2 429 1/2 430 1/2 431 1/2 432 1/2 433 1/2 434 1/2 435 1/2 436 1/2 437 1/2 438 1/2 439 1/2 440 1/2 441 1/2 442 1/2 443 1/2 444 1/2 445 1/2 446 1/2 447 1/2 448 1/2 449 1/2 450 1/2 451 1/2 452 1/2 453 1/2 454 1/2 455 1/2 456 1/2 457 1/2 458 1/2 459 1/2 46

Ἑβραϊστικὴ παράφρασις

¹ Ἐνῶ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως συνεληφθούτο πενήκοντα ἡμέραι, κατὰ τὴν πενήκοντήν ἤσαν συνηγμένοι πάντες ἐμοῦ οἱ Ἀπόστολοι εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον μετὰ ἓνα πτόνον, μετὰ μίαν διάνοιαν, μετὰ ἓνα σκοπόν, μετὰ μίαν ψυχὴν. ² Καὶ ἠκούσθη αἰφνιδίως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος, ὅστις ὠμοῖα μετὰ ἑαυτὸν, τὸν ὁποῖον παράγει ὁ ἄγγελος, ὅταν πνέῃ μετὰ ἑαυτὸν καὶ βῇ. Ἡ πνοὴ δὲ αὕτη ἐπλήρωσε τὴν οἰκίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκάθηντο οἱ Ἀπόστολοι. ³ Καὶ ἐφάνησαν πυροειδῆς γλῶσσαι διαμεριζόμεναι εἰς αὐτούς. Ἐκείνη δὲ φωτισθεῖς γλῶσσαι ἐποφάνησαν καὶ ἔκεινον εἰς ἓνα ἕκαστον ἐκ τῶν Ἀποστόλων. ⁴ Τότε οὗτοι πάντες ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὰ χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἤρριον νὰ ἐμιλῶσι διὰ ξένων γλωσσῶν καὶ νὰ ἐκφράζωσι τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπέκεινεν εἰς αὐτούς. ⁵ Ἦσαν δὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐγκατεστημένοι προσήλυτοι εἰς τὸν ἰουδαϊσμόν, ἄνθρωποι μετὰ εὐλάβειαν πρὸς τὸν Θεόν, προσεγγόμενοι ἀπὸ ὅλων τὰ ἔθνη, τὰ ὅποια ὑπάρχοντες εἰς τὴν ὑφήλιον. ⁶ Ὅτε δὲ ἠκούσθη ὁ ἐξαίσιος ἐκείνος ἤχος τῆς ἐποφάνησεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων τῆς Ἱερουσαλὴμ συνήλθεν εἰς ἐμίλους. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοὺς ἐμίλους τοῦ πλῆθους τούτου ἐξελθόντες ἐκήρυττον οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ἄνθρωποι ἤσαν εἰς ἀπορίαν καὶ σύγχυσιν, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἤκουε τοὺς Ἀποστόλους ἐμιλοῦντας εἰς τὴν γλῶσσάν των. ⁷ Πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες τὸ εἰς διαφόρους γλώσσας γινόμενον κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων διετίθοντο εἰς ἐκστάσιν καὶ θαυμασμόν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Ἰδοὺ φαίνονται καὶ γνωρίζονται ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἀπὸ τῆς ἐνδομυστίας των οἱ πάντες οὗτοι οἱ κηρύττοντες εἰς διαφόρους γλώσσας εἶνε ὑπὲρ τὴν Ῥοιλαίαν. ⁸ Πῶς λοιπὸν συμβαίνει τοῦτο, ὥστε ἡμεῖς νὰ ἀκούωμεν αὐτοὺς ἐμιλοῦντας εἰς τὴν ἰδικήν μας διαλέκτον, εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, ὅπου ἕκαστος ἀπὸ ἡμῶν ἐγεννήθημεν; ⁹ Ἄλλοι ἀπὸ ἡμῶν ἐγεννήθησαν μεταξὺ τῶν Πάρθων τῆς Περσίας, ἄλλοι μεταξὺ τῶν Μήδων, ἄλλοι μεταξὺ τῶν Ἑλαμιτῶν. Ὑπάρχοντες ἰδῶ ἄνθρωποι κατοικοῦντες εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὴν Καππαδοκίαν καὶ εἰς τὰς παραλλιαίας τῆς Μικτῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν ἄλλην Μικρὰν Ἀσίαν, ¹⁰ καὶ εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ εἰς τὴν Παμφυλίαν καὶ εἰς τὴν Λύκον καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς τὰ περὶ τὴν Κυρήνην. Παρίστανται ἰδῶ Ῥωμαῖοι, ἐκ τῶν ἐθνῶν ἄλλοι εἶνε Ἰουδαῖοι, προσεγγόμενοι ἐκ τῆς Γαλιλαίας. ἄλλοι δὲ Δακτικοὶ ἀσπασθέντες τὸν ἰουδαϊσμόν. ¹¹ Παρίστανται ἰδῶ ἄλλοι ἀπὸ τῆς Κρήτης καὶ ἄλλοι ἀπὸ τῆς Ἀραβίας. Καὶ ἰδοὺ πάντες οἱ προσεγγόμενοι ἀπὸ τὰ διάφορα ταῦτα ἤκουον τοὺς Ἀποστόλους κηρύττοντας μετὰ τὰς ἰδιαιτέρας γλώσσας μας τὴν μεγάλην δόξαν καὶ τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Τῆς 24ης Μαΐου 1898.

Κεφάλαιον

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστέθει· ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζε λέγων· Ἐάν τις διψῇ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ὁ Γραφῇ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέποτε ἐδόξεσθαι.) Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἐρχεται; Οὐχὶ ὁ Γραφῇ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως, ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστός ἐρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινες δὲν ᾔδειον ἐξ αὐτῶν πᾶσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἐλθόν οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς

οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλήνησθε; Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσε εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρταται εἰσι. Λέγει Νικάνημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, εἴην μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινώ τι ποιῇ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτοῖς· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρῶντες καὶ ἰδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγίγεται. (Ἰωάν. 7. 37—53 Κεφ. 2). Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. (Ἰω. 1. 37—53 καὶ ἡ 12.)

Ἑβραϊστικὴ παράφρασις

Ὅτε ἐόρταζον οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, διακεκοῦσαν ἐπὶ ἡμέρας ὀκτώ, ἐξ ὧν ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἐκαλοῦντο ἁγία καὶ κληταί, κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ἐορτῆς ταύτης μεγάλην ἡμέραν ἔτατο ὁ Ἰησοῦς μεταξὺ τοῦ ἐορτάζοντος λαοῦ καὶ ἔκραζε λέγων· Ἐάν τις διψῇ, ἔρχεται πρὸς ἐμὲ καὶ ἄς πίνη. Ἡ καρδία ἐκείνου, ὅστις πιστεύει εἰς ἐμὲ ὅτι εἰμι τοιοῦτος, ἐποῖον ἡ Γραφὴ μετὰ ἐργασίας, ὅθ' ἦν πηγὴ, ἐκ τῆς ὁποίας. Ὅθ' ῥεύσωσιν, ὡς ποταμοὶ ζωηροῦ ὕδατος, οἱ λόγοι τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἐνδοῖ δὲ διὰ τῶν λόγων τούτων τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ λαμβάνωσιν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. Διότι τότε, ὅτε ἔλεγε τοὺς ἀνωτέρω λόγους, δὲν εἶχεν ἀκόμη δοθῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἀκόμη δοξασθῇ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀναλήψεώς του. Πολλοὶ λοιπὸν ἐκ τοῦ λαοῦ, ὅτε ἤκουσαν τὸν λόγον, ἔλεγον περὶ τοῦ Ἰησοῦ· Οὗτος ἀληθινὸς εἶνε ὁ προφήτης, περὶ τοῦ ὁποίου προφητεύει ὁ Μωϋσῆς. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτος εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Δὲν εἶνε ὁ Χριστός· διότι ὁ Χριστός δὲν μέλλει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας. Ἡ Γραφὴ, προσέθετον, δὲν ὥρισεν ὅτι ὁ Χριστός θὰ ἔλθῃ ἐκ τῆς γενεῆς τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τῆς μικρᾶς πόλεως Βηθλεὲμ, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατήγετο ὁ Δαβὶδ; Ὑγίει λοιπὸν διαιρέσεις μεταξὺ τοῦ λαοῦ, καὶ ἄλλοι ὑπεστήριζον ἄλλην περὶ τοῦ Ἰησοῦ γνώμην. Ἦσαν δὲ μερικοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ, οἱ ὁποῖοι ᾔδειον νὰ συλλάβωσιν αὐτόν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἔβαλε τὰς χεῖρας του ἐπ' αὐτόν. Ἐπείστρεψαν λοιπὸν ἀπαραίτοι πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους οἱ ὑπηρέται των· καὶ εἶπον εἰς αὐτούς οἱ κύριοι των· Διατί δὲν τὸν συνιλάθετε νὰ τὸν φέρετε; Οἱ δὲ ὑπερήται ἀπεκρίθησαν· Κανεὶς ἄνθρωπος δὲν ὠμίλησε ποτὲ ὅπως ὁ ἄνθρωπος αὗτός. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀπεκρίθησαν εἰς αὐτούς· Μήπως καὶ σὺς ἔχετε πλανηθῇ καὶ ἐπιστεύσατε εἰς αὐτόν; Δὲν βλέπετε ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν Φαρισαίων δὲν ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν; Ὡς αὐτὸν πιστεύει μόνον ὁ ἁμαρτωλὸς λαός, ὅστις δὲν γνωρίζει τὸν νόμον. Καὶ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ ἁμαρτωλοὶ οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν ἐναντίον τοῦ νόμου εἶνε ἐπικατάρτατοι. Τότε ὁ Νικάνημος, ὅστις ἄλλοτε εἶχεν ἔλθῃ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ὅστις ἦτο ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν Φαρισαίων, λέγει πρὸς αὐτούς· Κατὰ τὸν νόμον μας δὲν δύναται κανεὶς νὰ κατακρίνῃ ἓνα ἄνθρωπον, ἂν προηγουμένως δὲν τὸν ἐξετάσῃ καὶ δὲν τὸν ἀκούσῃ καὶ δὲν γνωρίσῃ τὰ ἔργα του. Δὲν κάμνετε λοιπὸν καλὰ νὰ κατακρίνετε τὸν Ἰησοῦν πρὶν τὸν ἀκούσατε καὶ πρὶν μάθετε τὰ ἔργα του. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον εἰς τὸν Νικάνημον· Μήπως καὶ σὺ εἶσαι ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ τὸν ὑποστηρίζεις ὡς πατριώτην σου; Ἐξέτασε καὶ μάθε ὅτι προφήτης ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας δὲν ἔχει ἀναδειχθῇ. Αὐτὰ ἐλέχθησαν μεταξὺ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰστάμενος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ εἶπε πάλιν πρὸς αὐτούς· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Πῶς ὅστις πιστεύει εἰς ἐμὲ καὶ ἀκούει καὶ ἐκτελεῖ τοὺς λόγους μου δὲν θὰ περιπατήσῃ εἰς τὰ σκοτεινά, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐδωσίαν καὶ τὴν εὐδαίμονα αἰωνίαν ζωὴν.

Κ. Α. Διελήσιμος

Τύποις Ἰωάννου Νικολαΐδου.